

РОЗДІЛ 12. РЕЦЕНЗІЇ

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.74.64>

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ «БІКАМЕРАЛІЗМ ЯК ФОРМА КОНСТИТУЦІЙНОЇ ДЕМОКРАТІЇ. ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ» ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ В ГАЛУЗІ ПРАВА ІРКЛІЄНКА АНДРІЯ ІГОРОВИЧА

Щербанюк О.В.,
*доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри процесуального права
юридичного факультету ЧНУ ім. Федьковича*

В авторській монографії досліджено питання запровадження бікамералізму як форми конституційної демократії. У наданій до розгляду монографічного дослідження автор досліджує питання запровадження бікамералізму в Україні, його вплив на суспільні відносини з особами публічної влади та питання його функціонування в Україні.

Досліджено у першому розділі даної монографії поняття бікамералізму та парламентаризму. Резюмовано, що парламентаризм розглядається в різних аспектах. Автор зазначає, що визначення парламентаризму багатогранне, при цьому більшість підкреслює багатоаспектність даного поняття, але при цьому це система організації та функціонування державної влади, заснована на принципі поділу влади і верховенстві закону, при формально привілейованому становищі парламенту, що обирається на вільних виборах за участю політичних партій.

Досліджено питання історичної ретроспективи двопалатного парламенту. Автор зазначає, що в стародавні часи у Давньогрецькій державі була створена рада чотирьохсот, яка відповідала за тодішню законодавчу/законотворчу діяльність та римський сенат, який також був так званим радником римського імператора та видавав законодавчі акти для функціонування держави як такої.

Також автором досліджені функції бікамералізму. Зазначається, що у конституційному праві України функції грають важливу роль у становленні науки державотворення, науки теорії права та його історії. Не менш важливо, що функції, який має двопалатний парламент становить основу його роботи та підтримка його життєдіяльності направлена на регулювання суспільних відносин в галузі парламентського права.

Традиційно до функцій двопалатного парламенту відносять три функції – законотворчу (законодавчу), представницьку і контрольну. Наприклад, кадрову, або функцію формування кадрового складу деяких вищих органів держави. Також автором досліджено питання осмислення бікамералізму з точки зору філософії права. Зазначається, що бікамералізи може розглядатися як соціальна цінність, парламентська культура чи як політична чи конституційна культура. Фундаментом інституційної творчості «батьків-засновників» Сполучених Штатів Америки послужили ідеї Ш. Монтеск'є, який обґрунтував необхідність двопалатності як ефективного засобу «утримання від крайнощів» як виконавчої, так і законодавчої влади. Причому роль аристократичної складової законодавчої влади (представленої верхньою палатою).

Досліджено питання методології бікамералізму та його конституційних цінностей. Встановлено, що при вирішенні поставлених завдань автор спирається на прийоми структурно-функціонального аналізу і системного підходу. Структурно-функціональний аналіз дозволяє розглянути бікамералізм як систему, що володіє складною структурою, де кожен елемент має певне значення і виконує специфічні функції, які забезпечують цілісність цієї структури, а використання системного підходу дозволяє аналізувати проблематику в контексті розвитку процесів взаємодії держави і громадянського суспільства. А конституційні цінності, що встановлено автором монографічного дослідження базуються як явища, що зумовлюють універсалізацію факторів, напрями універсалізації цінності самої конституції, можливі межі універсалізації конституційних цінностей в цілому.

У другому розділі монографічного дослідження, автор досліджує питання функціонування бікамералізму в різних країнах світу Італія, Федеративна Республіка Німеччина, Швейцарська Конфедерація, Австрія, Бельгія, Франція, Нідерланди, США, Великобританія, Канада, Іспанія та Польща.

Автором резюмовано, що зазначені парламенти функціонують відповідно до основного закону та нормативно-правових актів. При чому, автор акцентував свою увагу на застосуванні імпичменту та судового слухання щодо засудження президентів.

У третьому розділі досліджуються питання запровадження бікамералізму в умовах децентралізації влади, політичної складової, проблем його запровадження, парламентської опозиції та вірності Конституції України.

Зокрема, автор підкреслює, що вірність Конституції – це особливий тип конституційного праворозуміння. Вона відбивається у непохитній повазі Конституції держави, відстоюванні в правотворчій і правозастосовчій практиці пріоритету конституційних положень, забезпечення їх стабільності і здійснення дбайливої інтерпретації, неприпустимість довільного розширювального тлумачення конституційних норм з урахуванням політичної кон'юнктури, розвитку інституту конституційної відповідальності.

Автором запропоновано поняття парламентського верховенства, яке полягає у контролюванні органів державної влади, Президента України та місцевих рад для запобігання порушень з боку цих суб'єктів за допомогою законодавчих актів.

Також автором були надані висновки в даній монографії та пропозиції щодо реформування законодавства у даній сфері.

Зазначене монографічне дослідження базується на комплексному, системному підходах, характеризується відповідним рівнем наукових узагальнень, що значною мірою обумовлено і характером дослідницької бази. Емпіричну базу дослідження склали узагальнення функціонування бікамералізму в якості форми конституційної демократії та порівняльно-правового аналізу.

Текст дослідження засвідчує рівень підготовки автора, володіння її технікою, науково-аналітичного пізнання та відповідне уявлення щодо бікамералізму у формі конституційної демократії та порівняльно-правового аналізу. Надана до друку монографія є самостійним і завершеним науковим дослідженням, висновки якого є логічними та аргументованими.

Отже, монографія доктора філософії Ірклієнка Андрія Ігоровича «Бікамералізм як форма конституційної демократії. Порівняльно-правовий аналіз» заслуговує на публікацію.